

Radna verzija glavnih istraživačkih pitanja, potpitanja i formuliranje hipoteza

Razdoblje između sloma Austro-Ugarske Monarhije i stvaranja novih država bilo je iznimno turbulentno razdoblje u političkom, društvenom i nacionalnom pogledu. Istraživački vremenski okvir obuhvaća razdoblje od Svibanjske deklaracije 1917. do povlačenja talijanskih vojnih snaga 1923. godine iz III. okupacijske zone u Dalmaciji.

Poseban fokus istraživanja je na Dalmaciji, a komplementarno će se analizirati prilike na sjevernom dijelu istočnojadranske obale.

Glavna istraživačka pitanja s potpitanjima:

1. Kako je slom Habsburške Monarhije utjecao na javno mnijenje na istočnoj obali Jadrana, osobito u Dalmaciji?
U sklopu toga, istraživat će se taj utjecaj kroz novinstvo, djelovanje političkih stranaka i istaknutih pojedinaca.
2. Koliki je bio utjecaj talijanskih pretenzija, te susljedne vojne okupacije na promjenu političkih stavova kako stranaka, tako i istaknutih pojedinaca?
Osobito će se propitkivati promjena stavova predratnih dalmatinskih političkih vođa koji su nastavili djelovati pod talijanskom okupacijom u sjevernoj Dalmaciji.
3. Kako su nove političke i vojne okolnosti utjecale na dominantne nacionalne narative triju nacionalnih zajednica (Hrvata, Srba i Talijana) u Dalmaciji, te Slovenaca u Trstu?
Posebno će se istraživati odnos prema jugoslavenskoj ideji, u kojoj mjeri su bile prihvaćene sa strane predratnih elita. Što se tiče talijanske elite poseban fokus bit će posvećen nastanku fašističke ideologije.
4. Kako su se pripadnici „starih“ elita prilagodili novom društvenom okruženju?
Nestao je okvir multinacionalne Habsburške Monarhije i tom kontekstu kako su se pozicionirali spram novih državnih struktura s drugačijim centrima moći: Kraljevine Italije (Rim) i Kraljevine SHS (Beograd).
5. Koje su nove političke organizacije nakon sloma Habsburške Monarhije?
Kako to izgleda na području Kraljevine SHS, a kako na području Kraljevine Jugoslavije? Tko su „novi“ ljudi?

Hipoteze istraživanja:

- Nove političke i društvene okolnosti utjecat će na ponašanje „starih“ elita. Istražit će se u kojoj je mjeri moguća adaptacija elita na nove okolnosti.
- Vanjska opasnost (talijanska vojna okupacija) utjecat će na političko i ideološko razmišljanje i djelovanje postojećih političkih struktura.
- Radikalno promijenjene političke prilike bitno će rekonfigurirati/poništititi političke strukture, u prvom redu stranačke strukture, iz razdoblja Habsburške Monarhije.
- Promjena državnog i političkog okvira utjecat će na promjenu nacionalnog narativa.
- Novi državni i politički okvir producirat će novu stranačku stratifikaciju.